

ՎԱՏԱՌՈՂԶ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Քեզ զի» փոյր է, դու եկ զկնի իմ»
(ՅՈՒԷ. ԻԱ. 27)

Յարութեան մեծ առաւօտէն բաւական օրեր ետքը, իրենց Փրկչին Հարչարանքներէն յուսախար՝ և սակայն յարութեան աւետիսով իրենց հին համոզումին մէջ ամբապնդուած՝ առաքեալներու խմբակը, հոն է, Գալիլիոյ լիճին եզերքը, Յարուցեալը վերստին տեսնելու իր սպասումին մէջ։

Հոն էին ցանցերը և ուռկանները, ուրոնք իրենց կը յիշեցնէին այն օրը երբ Մեծ Գալիլիացին կանչած էր զիրենք՝ մարդոց որսորդները ընելու համար։ Հետեւած էին աստուածային այդ Ձայնին, ձգելով իրենց ընտանիքներն ու սիրելիները, մասնակցելու համար այն պայքարին, որ իվերջոյ պիտի պսակուէր Յիսուսի Երկրաւոր Թագաւորութեան հաստատումովը։ Տեսած էին Անոր հրաշքները, պայծառակերպութիւնը Թաքորի բարձունքին վրայ, ովսանաներով մուտքը գէպի երուսաղէմ, և այդ խանդավառութեան պահերուն, ով գիտէ ինչ գեղջուկ փառասիրութիւններ հիւսած էին իրենց համար, իբր վարձատրութիւն՝ այս նոր կայսրութեան առաջին զինուորագրութիւնները ըլլանուն համար։

Բայց յաջորդ գէպքերը՝ խաչի մահապատիժը և մահը, փչրած ու խորտակած էին իրենց մէջ այդ շատ գեղեցիկ երազները, եւ թերեւս Գողգոթայի ողբերգութեամբ ամէն ինչ վերջացած ըլլար իրենց համար, եթէ երբեք քանի մը կիներու աւետիսը և իրենց իսկ Յարուցեալը տեսած ըլլալու փորձառութիւնը վերիվայր չկործանէր զիրենք ջլատող յուսահատութիւնը։ Այժմ բոլորովին նոր մարդեր եղած, Յարուցեալին պատուէրին համաճայն, դարձած էին Գալիլիա, վերատեսնելու համար Ձինքը՝ աշխարհի քարոզութեան իրենց հրամայուած գործին տակաւին չմեկնած։

Սպասումի այդ օրերէն մէկը, ամբողջ գիշեր մը ձուկ որսալու տաժանակիր աշխատանքէն ձեռնունայն՝ երբ լուսաբացին ցամաք կը վերադառնային, արշալոյսի շառալիներուն մէջ տեսան պատկերը մարդու մը որ կարծես իրենց կ'սպասէր ջուրին ափը։

Ճանչցան զայն, բայց շատ ուշ։ Պետրոս ստիպուեցաւ ծածկել ինքզինքը, մերկութենէն աւելի՝ Յիսուսի մահուան նախընթաց գիշերը զԱյն երիցս ուրանալու իր վատութենէն ամօթահար։ ... Բայց եկած էր ժամանակը, երբ Յիսուս երեք նոր խոստումներով պիտի ջնջէր Պետրոսի երեք ուրացումներուն արատը, զայն առաջնորդելով գէպի փշոտ այն ճամբան — ուրկէ պիտի քալէր անիկա աշխարհի տանելու համար Աւետարանին լոյսը։

Բայց հազիւ թէ այս հաշուեյարգարը աւարտած, երբ Յիսուս կ'ուզէր քանի մը քաջ անդին առանձնանալ Պետրոսի հետ՝ անոր հասկցնելու համար թէ իր այս մեծ զոհողութեան իբր վարձատրութիւն խաչ մը և չորս բեռներ միայն պիտի ունենար գրկիվայր խաչուելու համար՝ Պետրոս դարձեալ սայթաքում մը ունեցաւ։

Իր առաքելական գործունէութեան սահմանուած վարձատրութիւնը իմանալէ յետոյ, անհարկի հետաքրքրութիւնը ունեցաւ նաեւ զիտնալու այն վախճանը՝ որ վերապահուած էր Փրկչին ամենասիրելի աշակերտին՝ Յովհաննէսի համար։ Յիսուս թէեւ կը զոհացնէ առաքեալներէն երիցագոյնին այս հետաքրքրութիւնը — պատմելով անոր Յովհաննէսի վախճանը — և սակայն կը յանդիմանէ զայն շատ կծու և խիստ խօսքերով։ «Քեզ զի» փոյր է, դու եկ զկնի իմ։ Ինչ իրաւունք ունիս քեզմէ բոլորովին անկախ հարցերով հետաքրքրուելու, ետեւէ՛ս եկուր, այս է էականը քեզի համար։

Աւետարանի քարոզութեան խոպան դաշտերը առաքեալներու և մշակներու կը կարօտէին հերկուելու և ոռոգուելու համար, և մշակներուն համար ժամանակը չէր ուրիշ խնդիրներով զբաղելու։ Պետրոս եթէ կ'ուզէր իր առաքելի կոչումը իրապէս արդիւնաւորել, առանց այլեւայլի պիտի քալէր այն ճամբէն՝ զոր զծած էին Յիսուսի ոտքերէն կաթկթած արիւնի կաթիլներուն անջնջելի հետքերը։

Ասիկա Պետրոսի վերջին անկումը եւ կրած վերջին կշտամբանքը եղաւ։ Անկէ յետոյ, անիկա պիտի քալէ Փրկչին ցոյց տուած այդ ուղիէն, և օր մը, տարիներու բեռին տակ կ'ըսէ՝ երբ իրեն պատահութիւնը ներկայանայ իրապէս Յիսուսի նմանելու, առանց սոսկումի և ընկրկումի պիտի

երթայ գլխիվայր խաչուիլ Աստուածորդւոյն նուիրական դատին համար:

Հետաքրքրութիւնը մարդկային մտքին բնադդային այն գործունէութիւնն է, որով կը մղուինք հետազօտել իրերու և երևոյթներու ի՛նչ, ինչո՛ւ, և ի՛նչպէս ըլլալը գիտնալու համար: Մանուկը կեանքի առաջին քայլերուն իսկ կ'ուզէ ճանչնալ ու սովորիլ այն իրերն ու երևոյթները որոնք զինք կը չըմպպատեն: Ասիկա մարդկային կեանքի այն շրջանն է, երբ մարդ իր արտաքին աշխարհին հետ պարզ ծանօթութեամբ մը միայն կը գոհանայ: Սակայն երբ անիկա հետզհետէ հասունութեան մը տարիքին մօտենայ, այլևս չի բաւականանար իրերու և իրողութիւններու պարզ ճանաչողութեամբ մը, այլ այս անգամ կը մղուի անոնց պատճառն ու նպատակը հետազօտել՝ Զանաւաւով այսպէս թափանցել իրերու դադանիքին: Բայց թէ ինչպէս կարելի է օգտագործել ձեռք բերուած այս կրկին փորձառութիւնները, ահա՛ բուն իսկ նպատակը հետաքրքրութեան. և ասոր համար է որ հետաքրքրութեան նոյն այդ բնազդը զմեզ կը մղէ վերջապէս գործնական սա հարցումին — ի՛նչպէս կարելի պիտի ըլլայ արդիւնաւորել եւ օգտագործել զեզ Եղսպասող միջավայրը — առանց որուն հետաքրքրութիւնը պարզապէս ամուլ աշխատանք մը եղած պիտի ըլլայ մեր կողմէ:

Հետաքրքրութիւնը այս սահմաններուն մէջ, այսինքն երբ անիկա մեր մտքին հասողութենէն վեր հարցերու և խնդիրներու շուրջ չի կայանար, օգտակար է արդարեւ և հարկաւոր. ու առանց անոր պարզ է թէ մարդկութիւնը պիտի չունենար այն յառաջդիմութիւնը որուն հասած է անիկա ներկայիս: Բայց կայ հետաքրքրութիւն մը անտեղի և վատառողջ, որ ստոյգ պատուհաս մը կրնայ ըլլալ երբ մանաւանդ անիկա ի գործ դրուի մտաւոր և բարոյական շատ սահմանափակ կարողութեամբ զինուած անհատներու կողմէ: Ահա՛ այս կարգի հետաքրքրութիւնն է որ Յիսուս չի ներեր Պետրոսի. և Այն որ յաճախ սիրով պատասխանած էր Պետրոսի հարցումներուն և զանազան առիթներով գոհացում տուած անոր ուրիշ կարգի հետաքրքրութիւններուն, այս անգամ սակայն կը կշտամբէ զայն՝ վասնզի

իրմէ վեր և իրմէ բոլորովին անկախ հարցերով կը հետաքրքրուէր:

«Քեզ զի՞ փոյր է, դու եկ զկնի իմ»: Պետրոսի նման, մեզմէ շատեր, նոյնիսկ յաճախ ամենէն լուրջ և բարեպաշտ կարծուածները, փորձութիւնը կ'ունենան իրենց հոգիներուն փրկութեան համար բացարձակապէս անօգուտ և իրենց մտքին հասողութենէն շատ վեր խնդիրներով հետաքրքրուելու եւ զբաղելու. մոռնալով սակայն միւս կողմէ թէ մեր փրկութեան էական պայմանը Քրիստոսի նեկեկելուն մէջ կը կայանայ:

Վատառողջ հետաքրքրութեան մը տըխուր հետեանքը եղաւ արդարեւ այն դէպքը, որ տեղի ունեցաւ Քրիստոսի հազարական թուականներուն: Յայտնութեան Գիրքին քանի մը բոլորովին ալլաբանօրէն զբըռուած հատուածներու սխալ մէկ հասկացողութիւնը, պատճառ եղաւ որ քրիստոնէական Եկեղեցին տադնապի օրեր անցնէ: Այդ ակնարկութիւններուն համաձայն՝ հազար տարի յետոյ Յիսուս պիտի դար իր իշխանութիւնը հաստատելու և մարդոց դատաստանը տեսնելու համար: Այս ըմբռնումը այնքան շուտով և ուժգին կերպով տարածուեցաւ ու ճարակեցաւ որ Եկեղեցին անկարող եղաւ պատնէշ կանգնիլ մասնակի այդ փրկւումը արգիլելու համար: Շատեր իրենց ընտանիքներն ու սիրելիները ձգեցին և լեռները քաշուեցան Յիսուսի երեւումին պատրաստ գտնուելու համար. շատ շատեր դէպի Պաղեստին խուժեցին աւելի մօտ ըլլալու համար Փրկչին Գալուստին և Դատաստանի մեծ Օրուան: Եւ այս համատարած խուճապին իրական պատճառն այն էր որ քրիստոնէութեան մեծագոյն մասը, հակառակ Փրկչին միշտ պատուով պատուէրին, անպատրաստ էր զԱյն իր մէջ ընդունելու... Հազարական թուականներն ալ անցան և քրիստոնէական կեանքը շարունակեց իր խաղաղ և հանդարտ ընթացքը:

Հակառակ սակայն պատմութեան հրահանգիչ այս դասին, մեր մէջ տակաւին կան այնպիսիներ որոնց համար կենաց և մահու խնդիրներ են Հին և Նոր Կտակարաններու յայտնութեան կան եւ վախճանարանական քանի մը կնճիռներուն լուծումները, Զանա-

լով հոն գտնել իրենց հաւատքին ձկտում-
նեւուն յազուրդը: Ահա այդպիսիներուն է
նաե որ Փրկիչը ուղղած է իր այս խառա-
նող յանդիմանութիւնը — «Քեզ զի՞ փոյր
ե, դու եկ զկնի իմ»: Քեզի ի՞նչ այդ բո-
ւոր խորթութիւնները. հետեւէ՛ ինծի, այս
է հոգիիդ փրկութեան էական պայմանը:

Իրական Քրիստոնէութիւնը չի կայա-
նար մութ գաղափարներու, խրթին վար-
դապետութիւններու և անիրազորելի ի-
տէալներու մէջ, այլ՝ այն կեանքին մէջ, որ
ուղղակի Աւետարանէն կը բղխի: Աւերմի
բաւական չէ օրօրուի միայն հոգեւոր տե-
սիլքներով և նոյնիսկ զՔրիստոս իրբեւ
կեանք և ճշմարտութիւն դաւանելով, այլ
հարկաւոր է անառարկելիօրէն որ զԱյն
ճանչնանք իրբեւ ճամբայ, կենդանի ճամ-
բան, ու այդ ուղիէն ընթանալով ապրինք
իրբեւ ճշմարիտ քրիստոնեաներ: Աւ այն
ատեն միայն կարելիութիւն և իրաւունք
պիտի ունենանք հայեցողական վայելքներ
ունենալու, վասնզի զօրժնականացած հա-
ւատքի մը մեր մէջ գտնուող կենդանի լոյսը՝
մաքրելով ամէն մթութիւն մտածումի և
համոզումի մեր աշխարհէն՝ զմեզ պիտի
կարողացնէ խորանալ մեր կրօնքին խոր-
հուրդներուն մէջ: «Այլ որ իմ ետեւէս կու
գայ, կ'ընէ Փրկիչը, խաւարի մէջ պիտի
չմնայ, այլ յաւիտեական կեանքը պիտի
ընդունի»:

«Քեզ զի՞ փոյր ե, դու եկ զկնի իմ»:

Ի՞նչպէս սակայն կրնանք Յիսուսի հե-
տեի և անոր արժանի հետևորդները ըլլալ:
Մեր փրկութեան համար ամենակարևոր այս
հարցին պատասխանը ամբողջ Աւետարանն
է, զոր կարելի է խտացնել հետեւեւ երեք
կէտերուն մէջ: Հետեւիլ Քրիստոսի՝ իր սրբ-
բութեան մէջ, մաքրելով մեր ներքին կեանք-
ըն ու սիրաւ, հետեւիլ Քրիստոսի՝ իր սի-
րոյն մէջ, պարկեշտ ըլլալով իրարու նկատ-
մամբ մեր յարաբերութիւններուն մէջ, հե-
տեւիլ Քրիստոսի՝ իր բարեպաշտութեան մէջ՝
անկեղծ ըլլալով Աստուծոյ նկատմամբ ու-
նեցած մեր վստահութեանը մէջ: Աւելի
մանրամասնելով. ով որ իր սրտին մէջ ունի
անմիտ իղձեր, երկրաւոր փառասիրութիւն-
ներ և մարմնաւոր ամէն կարգի զարշուծիւն-
ներ, ապահովաբար արժանի պիտի չըլլայ
Յիսուսի արժանի հետևորդ մ'ըլլալու և-

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԶԱՅՆԸ ՄԵՐ ՍՐԲԱԶԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Երբ կը փորձուինք քիչ մը աւելի նիւ-
թացնել «Խրոնական բանասեղծութիւն, գր-
ականութիւն» յղացքներուն մէջ աւանդ-
օրէն մեզի եկած զգացումներն ու մտա-
ծումները, կը զարմանանք այն տարօրի-
նակ խորութեան, այն խկապէս անպարա-
զրելի ընդարձակութեան, որոնք այդ եր-
գերէն ուսանց մէջ, ծրարուեր հասեր են
մեզի, և որոնք երբ կը բացուին մեզի, կը
ներկայացնեն անակնկալ գեղեցկութիւններ:

Ապօրութիւն է կարծել թէ այդ գրա-
կանութիւնը կը թելադրուի կեանքի տո-

րանութեան. դարձեալ, ով որ կը սիրէ զՅի-
սուս և սակայն կեղծիքով և տախտիկամբ
կը վերաբերուի իր նմաններուն հետ, վրս-
տահարար արժանի պիտի չըլլայ Անոր սուրբ
Անունին. և վերջապէս այն որ անկեղծ չէ
իր բարեպաշտութեանը մէջ և կերպով մը
կը ջանայ զԱստուծոյ խորել, անառարկե-
լիօրէն պիտի խայտառակուի Քրիստոսի հե-
տևորդ ըլլալու իր ունայնամտութեանը մէջ:

Ընդհակառակը, անոնք որ սուրբ սիրտ,
ընդհանուրին հանդէպ սէր և Աստուծոյ նը-
կատմամբ բացարձակ վստահութիւն ունին՝
անոնք միայն արժանի պիտի ըլլան Քրիս-
տոսի ճշմարիտ հետևորդները ըլլալու նուի-
րական կոչումին. և եթէ նոյնիսկ փոյձեն
հետաքրքրուիլ և խորանալ իրենց հաւատ-
քին խնդիրներուն մէջ՝ պիտի չստանին
երբեք, վասնզի իրենց քրիստոնէական գի-
տակցութիւնը լուսաւորուած է ապրուած
կեանքի մը հոգեւոր փորձառութիւններով:

Աւերմի մեր փրկութեան համար միակ
և էական պայման մը կայ. հետեւիլ Քրիս-
տոսի՝ իր սրբութեան, իր սիրոյն և իր բա-
րեպաշտութեան մէջ. և այս երեքին մեր
հոգեկան կեանքին մէջ իրագործումով մեր
առջև արդէն բացուած պիտի գտնենք եր-
կինքի արքայութեան դռները: Ամէն:

ՊՍԱԿ ՎՐԴ. ԹՈՒՄԱՅԵԱՆ